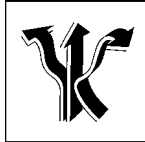

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ
з дисципліни**

**“СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА
НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ”
(для бакалаврів)**

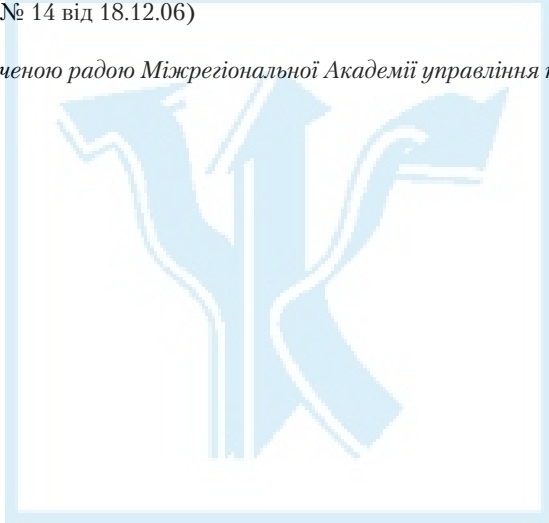
МАУП

Київ 2007

Підготовлено викладачем кафедри організації самоврядування
Д. В. Мельниченко

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 14 від 18.12.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Мельниченко Д. В. Методичне забезпечення контролю знань з дисципліни “Соціальна інфраструктура населених пунктів” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2007. — 15 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Соціальна інфраструктура населених пунктів” є базовим курсом з підготовки фахівців з менеджменту організацій у сфері організації місцевого самоврядування, а також державного управління, для роботи у громадських організаціях, муніципальних установах, галузях міського господарства.

Основна мета вивчення курсу — здобути теоретичні знання і сформувати практичні навички опрацювання та обґрунтування конкретних пропозицій щодо актуальних проблем місцевого самоврядування, муніципального управління та соціально-економічного розвитку населених пунктів.

У навчальній програмі дисципліни викладаються сутність державного регулювання розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів України, загальні положення та механізм реорганізації об’єктів соціального призначення, створення основних організаційно-правових форм підприємницької діяльності, формування системи управління, функції управління об’єктами соціального призначення та їх фінансове забезпечення, форми розселення, правові аспекти функціонування об’єктів соціальної сфери населених пунктів, а також досвід управління підприємствами та організаціями соціальної інфраструктури зарубіжних країн.

Завдання курсу:

- забезпечення формування теоретико-методологічних і прикладних знань зі створення та розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів, а також використання цих знань для підвищення результативності діяльності в соціальній сфері;
- засвоєння фундаментальних знань із соціальної інфраструктури населених пунктів, формування вмień і навичок застосування здобутих знань на практиці;
- підвищення методологічної культури, інтенсифікація творчих зусиль студентства, розвиток пізнавальної діяльності, актуалізації знань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні *знати*:

- сутність, функції, складові соціальної інфраструктури населених пунктів;
- сучасні методологічні підходи до формування та розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів;

- теоретичні засади формування соціальної політики в регіоні, її завдання та цілі;
- категорії та форми інституту партнерства між владою та недержавним сектором при наданні громадських послуг;

вміти:

- застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності та оцінювати чинники впливу на формування і розвиток соціальної інфраструктури населених пунктів;
- аналізувати економічний стан соціальної інфраструктури;
- визначати ефективність сучасних форм і методів управління соціальною інфраструктурою населених пунктів відповідно до аналізу соціально-економічного розвитку територій окремих сфер діяльності з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду.

Тема 1. Сутність і зміст соціальної інфраструктури

Питання для самоконтролю

1. Зміст поняття “соціальна інфраструктура”.
2. Роль і місце соціальної інфраструктури в розвитку регіону, життєзабезпеченні населення.
3. Взаємозв'язок і відмінності соціальної та виробничої інфраструктур.
4. Характеристика сучасного стану соціальної інфраструктури.
5. Функції та основні чинники впливу на рівень розвитку соціальної інфраструктури.
6. Державна підтримка розвитку соціальної інфраструктури.

Література: основна [14; 16; 17; 21; 23; 30; 33];
додаткова [43; 49; 72; 73; 76; 78; 79; 81; 84]

Тема 2. Основні організаційно-правові форми господарювання

Питання для самоконтролю

1. Поняття економічної категорії “власність”, її основні форми.
2. Суб'єкти та складові права комунальної власності.
3. Основні положення реорганізації об'єктів соціальної інфраструктури.
4. Об'єкти соціальної інфраструктури, які підлягають безоплатній передачі в комунальну власність.

5. Порядок передачі об'єктів соціальної інфраструктури в комунальну власність.
6. Основні джерела формування комунальної власності.
7. Основні способи реорганізації підприємств соціальної інфраструктури.
8. Основні організаційно-правові форми господарювання в галузях соціальної інфраструктури, які можуть бути створені у процесі реорганізації.
9. Основні вимоги до реєстрації нових формувань.
10. Специфіка розробки установчих документів щодо створення та функціонування підприємства.
11. Основні розділи, які містить установчий договір підприємства.

Література: основна [1–7; 11; 12; 14; 20; 24; 31];
додаткова [41; 45; 56; 58; 59; 64; 70; 75; 80; 86]

Тема 3. Фінансове забезпечення функціонування об'єктів соціальної інфраструктури

Питання для самоконтролю

1. Поняття “державний бюджет” і “місцевий бюджет”.
2. Основні види податків і зборів, які містить місцевий бюджет.
3. Джерела, за рахунок яких здійснюється фінансове забезпечення функціонування об'єктів соціальної інфраструктури.
4. Види кредитів, які надаються підприємствам і установам соціального призначення.
5. Фінансові розрахунки, які виконують місцеві органи управління після передачі об'єктів соціальної інфраструктури в комунальну власність.
6. Види податків і зборів (обов'язкових платежів).
7. Особливості оподаткування підприємств, на балансі яких перебувають об'єкти соціального призначення.
8. Підприємства і установи, які не сплачують комунального податку.
9. Види підприємств, які мають пільги щодо сплати податку на прибуток підприємства.

Література: основна [6; 13; 14; 31];
додаткова [37; 45; 68; 85]

Тема 4. Основні принципи управління соціальною сферою

Питання для самоконтролю

1. Поняття управління соціальною сферою.
2. Єдність принципів управління соціальною сферою та матеріальним виробництвом.
3. Удосконалення механізму управління об'єктами соціальної інфраструктури.

Література: основна [8; 14; 22];
додаткова [35; 45; 47; 63; 74; 79; 81]

Тема 5. Система управління соціальною інфраструктурою

Питання для самоконтролю

1. Основні важелі, які містить система економічного регулювання соціального розвитку населеного пункту.
2. Класифікація методів державного економічного регулювання. Форми прояву.
3. Основні важелі державного регулювання.
4. Поняття економічної стратегії.
5. Зміст поняття “стратегія соціально-економічного розвитку адміністративного району”.
6. Принципи та особливості стратегії соціально-економічного розвитку району.
7. Функції системи управління соціальною розбудовою територій.
8. Повноваження системи загальнодержавного регулювання комплексного розвитку територій.
9. Поняття функції передбачення та її форми.
10. Розмежування понять “прогнозування”, “програмування” і “планування”.
11. Значення розробки соціальних нормативів.
12. Сфери застосування державних соціальних стандартів, нормативів і гарантії їх забезпечення.
13. Форми соціальних гарантій.
14. Варіанти управління об'єктами соціального призначення, переданими в комунальну власність.

Література: основна [4; 8; 12; 14; 18; 19];
додаткова [35; 40; 45; 47; 74]

Тема 6. Управління розвитком соціальної інфраструктури села

Питання для самоконтролю

1. Особливості управління соціальною інфраструктурою населених пунктів в умовах ринкової економіки.
2. Тенденції еволюції форм і методів управління соціальною інфраструктурою.
3. Законодавчо-нормативна регламентація управління соціальною інфраструктурою в Україні.
4. Організаційна система управління соціальною інфраструктурою на загальнодержавному та місцевому рівнях.
5. Варіанти управління об'єктами, які після реорганізації сільсько-господарського підприємства передані в комунальну власність.
6. Функції та обов'язки державної, місцевої влад, органів місцевого самоврядування у сфері управління об'єктами соціальної сфери.
7. Залучення до участі в розвитку соціальної інфраструктури недержавних організацій і населення.

Література: основна [4; 6–14; 20; 24–29; 32; 34];
додаткова [36; 39; 42; 51; 59; 68–71; 86]

Тема 7. Управління соціальною інфраструктурою в зарубіжних країнах

Питання для самоконтролю

1. Розвиток соціальної інфраструктури в економічно розвинених країнах світу: Західна Європа, Сполучені Штати Америки, Канада, Японія, Китай та ін.
2. Форми і методи впливу центральних та місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування на розвиток соціальної інфраструктури.
3. Залучення населення до інвестування, створення та функціонування об'єктів соціальної інфраструктури.
4. Можливість і доцільність використання в Україні досвіду зарубіжних економічно розвинених держав.

Література: основна [14; 16; 23];
додаткова [48; 73]

Тема 8. Система регіонального розселення та правові аспекти її функціонування

Питання для самоконтролю

1. Зміст поняття “розселення”.
2. Форми поселенської мережі (міські та сільські поселення, їх загальні критерії).
3. Стан, характеристика та основні етапи розвитку поселенської мережі.
4. Шляхи і методи прискореного розвитку соціальної інфраструктури в деградуючих поселеннях.
5. Правові засади виконання місцевими органами державної влади і самоврядування функції регіонального розселення.
6. Державні гарантії соціального обслуговування громадян.
7. Основні функції територіальної громади населеного пункту.

Література: основна [4; 6; 9; 14; 15];
додаткова [50; 52; 54; 55; 62]

Тема 9. Програмно-цільовий метод управління соціальною інфраструктурою регіонів

Питання для самоконтролю

1. Особливості стану і організації управління соціальною інфраструктурою в міських і сільських районах, малих і великих містах.
2. Розробка прогнозів розвитку соціальної інфраструктури в регіонах.
3. Розробка регіональних програм комплексного розвитку соціальної інфраструктури та організація контролю за їх виконанням з боку держави, підприємств, населення.
4. Організація діяльності об'єктів соціальної інфраструктури в монофункціональних містах, де виводяться з експлуатації фізично зношені та морально застарілі містоутворюючі підприємства.
5. Роль і місце статуту територіальної громади у становленні та розвитку місцевого самоврядування.

Література: основна [8; 9; 14; 18; 19];
додаткова [40; 43; 47; 50; 52; 55; 61; 62; 65]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про захист прав споживачів” // ВВР України. – 1991. – № 30. – Ст. 379.
2. Закон України “Про благодійництво та благодійні організації” // ВВР України. – 1997. – № 46. – Ст. 292.
3. Закон України “Про організації роботодавців” // ВВР України. – 2001. – № 32. – Ст. 171.
4. Закон України “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” // ВВР України. – 2000. – № 48. – Ст. 409.
5. Закон України “Про колективні договори і угоди” // ВВР України. – 1993. – № 36. – Ст. 361.
6. Закон України “Про прожитковий мінімум” // ВВР України. – 1999. – № 38. – Ст. 348.
7. Закон України “Про приватизацію державного майна” // Офіц. вісн. України. – 1997. – № 11. – С. 40–43.
8. Закон України “Про стимулювання розвитку регіонів” // ВВР України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.
9. *Щодо стану та перспектив депресивних регіонів, міст та селищ України: Постанова Верховної Ради України* // ВВР України. – 2003. – № 31–32. – Ст. 265.
10. *Про основні засади розвитку соціальної сфери села: Указ Президента України* // Президент. вісн. – 2001. – № 1. – С. 16–23.
11. *Про поетапну передачу до комунальної власності об’єктів соціальної інфраструктури: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 1996 р. № 1443* // Держ. інформ. бюл. про приватизацію. – 1996. – № 2. – С. 46.
12. *Про передачу об’єктів права державної та комунальної власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1998 р. № 1482* // Офіц. вісн. України. – 1998. – № 38. – С. 34–46.
13. *Про порядок використання коштів державного бюджету, залучених під час передачі об’єктів соціальної інфраструктури з державної у комунальну власність: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 січня 2000 р. № 7* // Орієнтир. – 2000. – № 9. – С. 9–10.
14. *Державне регулювання розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів України: Навч. посіб. / В. М. Вакуленко, О. С. Ігнатенко, О. Ю. Лебединська та ін.* – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 112 с.

15. *Доценко А. І.* Регіональне розселення: проблеми та перспективи. — К.: Наук. думка, 1994. — 256 с.
16. *Економіка міст: Україна і світовий досвід: Навч. посіб.* / В. М. Вакуленко, Ю. Ф. Дехтяренко, О. І. Драпівський та ін. — К.: Основи, 1997. — 244 с.
17. *Коломийчук В. С.* Соціально-економічний розвиток адміністративного регіону: теорія, методологія, практика. — Тернопіль: ТОВ “Терно-Граф”, 1998. — 318 с.
18. *Кубко Е. Б.* Программно-целевая организация государственного управления (сущность, правовая основа, хозяйственная практика). — К.: Наук. думка, 1988. — 232 с.
19. *Планирование экономического и социального развития регионов* / Н. Курдюкова, Э. Господинов, Я. Гулинский и др. — К.: Лыбидь, 1990. — 352 с.
20. *Розвиток форм господарювання на селі* / В. Я. Месель-Веселяк, П. Т. Каблук, М. Ф. Малік та ін. — К.: Урожай, 1993. — 375 с.
21. *Невелев О. М.* Місто Київ: політика перспективного розвитку. — К., 1999. — 294 с.
22. *Управление социальным развитием района* / М. Н. Микитенко, О. В. Сивограков, А. Б. Гаврилов и др. — Минск: Наука и техника, 1990. — 190 с.
23. *Новіков В.* Організація і розвиток соціальної сфери (зарубіжний і вітчизняний досвід). — К.: Ін-т екон. НАН України, 2000. — 246 с.
24. *Орлатий М. К.* Реорганізація об’єктів соціальної сфери села. — К., 1998.
25. *Реформування соціальної інфраструктури села* / М. К. Орлатий, І. І. Прокопа, С. О. Гудзинський та ін. — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 476 с.
26. *Соціальна інфраструктура села* / М. К. Орлатий, І. І. Прокопа, В. П. Рябокони та ін. — К.: Вид-во УАДУ, 2003. — 82 с.
27. *Орлатий М.* Соціальна сфера села. — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 200 с.
28. *Проблеми реформування соціальної сфери інфраструктури села.* — К.: Діл. контакт, 1998. — 140 с.
29. *Прокопа І. В.* Соціальна інфраструктура села: формування нового механізму розвитку. — К.: Ін-т екон. НАН України, 1996. — 172 с.
30. *Руссо Дені, Возей Жорж.* Благоустрій міста. — К.: Основи, 1995. — 108 с.

31. *Салій І.* Українські міста: питання власності і муніципального управління: Навч. посіб. — К.: ТОВ УВПК “Екс об”, 2001. — 416 с.
32. *Соціальна інфраструктура села:* Навч. посіб. / За ред. П. Т. Каблук, М. К. Орлатого. — К.: ІАЕ УААН, 2002. — 466 с.
33. *Степаненко А. В.* Социально-экономическое развитие городов: проблемы комплексности и сбалансированности. — К.: Наук. думка, 1988. — 208 с.
34. *Село:* сучасна політика і стратегія розвитку / Л. Шепотько, І. Прокопа, О. Максимюк та ін. — К.: Ін-т екон. НАН України, 1997. — 330 с.

Додаткова

35. *Ансофор П.* Стратегическое управление. — М.: Экономика, 1989. — 520 с.
36. *Антоненко Л.* Комплексное развитие села // Вопросы экономики. — 1991. — № 6. — С. 99–106.
37. *Арбузова Т. И., Гриц Н. Я., Бобков В. Н.* О структуре расходов в бюджете прожиточного минимума // Экономика и общество. — 1994. — № 5–6. — С. 134–137.
38. *Бітер О.* Рівень життя сільського населення. — Львів: Піраміда, 1996. — 184 с.
39. *Белкина Т. Д.* Социальная сфера села: пути преобразований // Вестн. сельскохоз. науки. — 1990. — № 11. — С. 19–23.
40. *Бестужев-Лада И. В.* Нормативное социальное прогнозирование: возможные пути реализации целей общества. — М.: Наука, 1987. — 214 с.
41. *Важенин С. Г.* Социальная инфраструктура народнохозяйственного комплекса: политэкономический аспект регионального развития. — М.: Наука, 1984. — 172 с.
42. *Соціальне відродження і розвиток села в умовах становлення ринкової економіки / М. Х. Вдовиченко, К. І. Якуба, М. К. Орлатий та ін.* — К.: Урожай, 1993. — 212 с.
43. *Витренко Н. М.* Социальная инфраструктура Украины: оценка уровня и перспектив развития. — К.: Наук. думка, 1993. — 144 с.
44. *Васильева Е. Н.* Развитие инфраструктуры сельских районов // США: экономика, политика, идеология. — 1994. — № 5. — С. 116–127.
45. *Губская М. В.* Основы градостроительного менеджмента и мониторинга: Учеб. пособие. — К.: Вира-Р, 2002. — 248 с.

46. *Державне регулювання соціально-економічного розвитку села: Зб. наук. пр.* — К.: ДП Ін-ту екон. НАН України, 1995. — 110 с.
47. *Зайцева Л. М.* Програмні підходи до управління економічним та соціальним розвитком України та областей // *Регіон. економіка.* — 1997. — № 3. — С. 67–75.
48. *Звіт про світовий розвиток: важке завдання розвитку.* — К.: Абрис, 1994. — 270 с.
49. *Концепція державної регіональної політики* // *Офіц. вісн. України.* — 2001. — № 22. — Ст. 983.
50. *Корнієнко М.* Статут територіальної громади: яким він може бути? // *Розвиток місцевої демократії: забезпечення прав громади на здійснення місцевого самоврядування: Матер. конф.* — К., 1998. — 82 с.
51. *Крисанов Д. Ф.* Аграрна сфера: пріоритети та механізми реалізації. — К.: Ін-т екон. НАН України, 1998. — 236 с.
52. *Куліченко І. І., Сурмін Ю. П., Наврузов Ю. В.* Концептуальні засади розробки статуту територіальної громади міста Дніпропетровська // *Упр. сучасним містом.* — К.: ТОВ “Дніпророст”, 2000. — С. 42–55.
53. *Косенко В. М., Гудзинський С. О.* Відродження хуторських і малих поселень // *Економіка АПК.* — № 7. — 1995. — С. 79–82.
54. *Кулик А. В.* Моделювання якості регіональних систем розселення // *Регіон. економіка.* — 1999. — № 3. — С. 81–89.
55. *Лопатинський В., Кравченко В., Линник Н.* Статут територіальної громади: проблеми, розробки, прийняття та впровадження в практику місцевого самоврядування // *Розвиток місцевої демократії: забезпечення прав громади на здійснення місцевого самоврядування: Матер. конф.* — К., 1998. — 82 с.
56. *Лупенко Ю. А.* Акціонерні товариства в АПК. — К.: ІАЕ, 1997. — 186 с.
57. *Мандибура В. О.* Рівень життя населення України та проблеми реформування механізмів його регулювання. — К.: Парламент. вид-во, 1998. — 256 с.
58. *Малік М. Й.* Мотивація виробничої діяльності в аграрній сфері економіки. — К.: Ін-т аграр. екон., 1996. — 178 с.
59. *Підприємництво в аграрній сфері економіки* / М. Й. Малік, Ю. Д. Луценко, Л. В. Романова та ін. — К.: ІАЕ УААН, 1997. — 420 с.

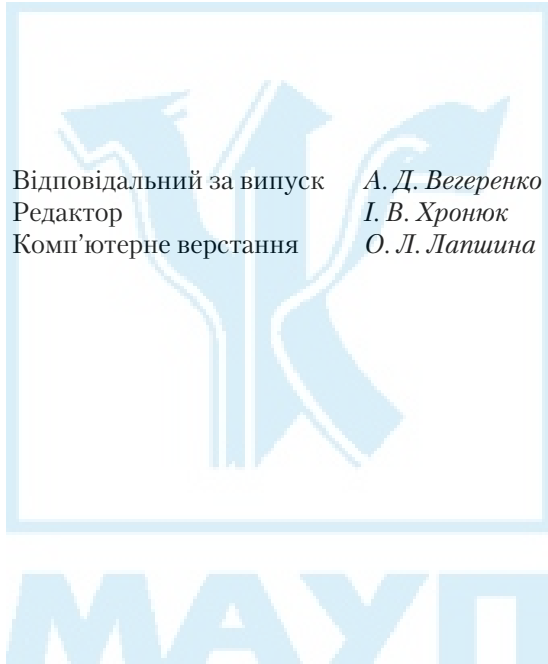
60. Малес В. М. Держава і регіони (до формування регіональної політики в Україні) // Розбудова держави. — 1994. — № 9. — С. 12–17.
61. Методические рекомендации по разработке социально-экономических нормативов и их применению при составлении социальных разделов комплексных планов районов, городов и областей. — К.: СОПС АН УССР, 1990. — 162 с.
62. Наверузов Ю. В. Системне визначення категорії “Громада” // Грані. — 2000. — № 1(9).
63. Нижник Н. Україна — державне управління, шляхи реформування. — К., 1997. — 72 с.
64. Новиков В. Н. Совершенствование экономического механизма в непроизводственной сфере (Вопросы теории и практики). — К.: Наук. думка, 1986. — 198 с.
65. Пила В., Абрамов В. Программно-целевой метод управления социально-экономическим развитием регионов // Экономика Украины. — 1998. — № 9. — С. 32–39.
66. Поплавська Ж. В. Актуальні проблеми розвитку соціальної інфраструктури села // Вісн. аграр. науки. — 1991. — № 12. — С. 14–18.
67. Посібник по реформуванню соціальної інфраструктури і трудових відносин. — К.: ДОП ІАЕ, 1997. — 28 с.
68. Прокопа І. В. Формування бюджетного механізму функціонування соціальної сфери села // Економіка АПК. — 1994. — № 2–3. — С. 41–46.
69. Прокопищак К. В. Проблеми розвитку соціальної інфраструктури та відродження сіл Карпатського регіону. — Львів, 1997. — 176 с.
70. Реорганізація об’єктів соціальної сфери села (методичні заходи). — К.: ІАЕ УААН, 1998. — 36 с.
71. Реформування соціальної сфери села: організаційно-методичні засади / За ред. П. Т. Каблука. — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 476 с.
72. Регіональна економіка: Навч. посіб. / За ред. І. Михасюка. — Львів: Україн. технології, 1998. — 234 с.
73. Регіональна політика в країнах Європи: уроки для України: Навч. посіб. / За ред. С. Максименка. — К.: Лотос, 2000. — 172 с.
74. Регіональне управління: Навч. посіб. / Л. М. Зайцева, С. М. Серьогін, Н. Й. Коніщева та ін. — Д.: Вид-во ДФ УАДУ, 2000. — 240 с.
75. Розміщення продуктивних сил / За ред. В. В. Ковалевського, О. Л. Михалюк. — К.: Знання; КОО, 1998. — 546 с.

76. *Симоненко В.* Регионы Украины: проблемы развития. — К.: Наук. думка, 1997. — 264 с.
77. *Степаненко А. В.* Социально-экономическое развитие городов: проблемы комплексности и сбалансированности. — К.: Наук. думка, 1988. — 208 с.
78. *Топчієв О. Г.* Теоретичні основи регіональної економіки. — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 138 с.
79. *Миронова Т. Л., Добровольська О. П., Процай А. Ф.* Управління розвитком регіону: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2006. — 328 с.
80. *Управление непроеизводственной сферой.* — М.: Знание, 1988. — 62 с.
81. *Управление социальным развитием региона / М. Никитенко, О. Сивограков, А. Гаврилов и др.* — Минск: Навука и тэхника, 1990. — 190 с.
82. *Чумаченко М.* Очерки по экономике региона. — К.: Наук. думка, 1995. — 338 с.
83. *Яковлева С. И.* Инфраструктурные параметры организации социального пространства города // Социс. — 2004. — № 2. — С. 130–133.
84. *Ягодка А. Г.* Соціальна інфраструктура і політика: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000. — 212 с.
85. *Стратегія соціально-економічного розвитку регіону (на прикладі Волинської області) / М. А. Хвесик, Л. М. Горбач, Н. В. Вишневська, Ю. М. Хвесик.* — К.: Кондор, 2004. — 276 с.
86. *Юрчишин В. В., Онищенко О. М., Саблук П. Т.* Власність у сільсько-му господарстві. — К.: Урожай, 1993. — 350 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Список літератури.....	9

Зам. № ВКЦ-2903

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП